

**А. В. Церковна**

*к.е.н., ст. викл.*

## **РОЗРОБКА СИСТЕМИ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ**

Транспорт є однією з основних галузей матеріального виробництва, є важливою ланкою у сфері економічних відносин. Саме завдяки транспорту

здійснюється виробництво продукції, постачання її споживачам. Транспорт дозволяє поєднати різні галузі, території, навіть країни та континенти.

Продукцією транспортних підприємств, у тому числі, і автотранспортних, є сам процес переміщення сировини та готової продукції. Підприємства транспортної галузі самі не виробляють продукцію, а беруть участь у її створенні, забезпечують виробництво та сферу послуг обладнанням, сировиною, матеріалами, доставляють готову продукцію до кінцевого споживача. Транспортні витрати включаються до собівартості продукції та послуг, тому так важливо побудувати на автотранспортному підприємстві ефективну систему податкового менеджменту, яка дозволить підприємству безпечно працювати в рамках податкового законодавства, ефективно взаємодіяти з податковими державними органами і, у той же час, легально оптимізувати податкові платежі для збільшення розміру чистого прибутку підприємства.

Податковий менеджмент є важливою складовою фінансової діяльності підприємства. Фінансові результати діяльності підприємств, а можливо, й саме існування підприємства, безпосередньо залежать від ефективно організованого податкового менеджменту. Адже, тільки «зароджуючись», підприємство одразу стає суб'єктом податкових відносин, і весь час існування знаходиться під пильним наглядом податкових органів.

Податковий менеджмент підприємства – це система управління податками підприємства – платника податків, яка регулює його фінансові взаємовідносини з державою у процесі перерозподілу видатків і формування доходів. Очевидно, що цілі державного та корпоративного податкового менеджменту є відмінними. Держава зацікавлена у зростанні податкових надходжень від підприємств, а підприємства, навпаки, – у зменшенні податкових платежів. Проте спільна мета податкового менеджменту, незважаючи на його рівень, має бути направлена забезпечення зростання економічного статку держави, підвищення соціального захисту та добробуту населення. При розробці системи податкового менеджменту на автотранспортному підприємстві необхідно пам'ятати, що з 01.01.2017 Україна приєдналася до Програми розширеного співробітництва у рамках Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та взяла на себе зобов'язання імплементувати мінімальний стандарт Плану дій для боротьби з розмиванням бази оподаткування та виведенням прибутку з-під оподаткування (англ. – Base Erosion and Profit Shifting, далі – BEPS). І так як транспортні підприємства є активними учасниками зовнішніх та внутрішніх торгівельних операцій, то вони повинні розуміти, що їх діяльність також буде відчувати значний вплив від впровадження плану BEPS.

Так, держава постійно удосконалює методи по боротьбі із ухилянням сплати податків, тому автотранспортному підприємству, як активному учаснику у ланцюгу «постачальник» – «автотранспортне підприємство» – «покупець» дуже важливо знати критерії та виконувати всі вимоги податкових органів щодо відповідності цим критеріям: основних фондів підприємства, офіційно працевлаштованих працівників, правильно оформлених документів та інше, тому що у разі невідповідності таким критеріям, операція може бути визнана податківцями «фіктивною», що приведе до донарахування штрафних санкцій. Як результат, це приведе до фінансових втрат та негативно відзначиться на діловій репутації підприємства, можлива втрата клієнта та, навіть, зупинка роботи всього бізнесу.

Податківці розуміють, що «якщо бізнес бачить, що він програє у рентабельності іншому бізнесу, який використовує схеми ухилення від оподаткування і за рахунок цього підвищує свою рентабельність, він також почне застосовувати ці схеми. Просто для того, щоб залишатися в рівних конкурентних умовах. І відповідальність держави – зупинити такі схеми, руйнувати їх, не дозволяти створюватися, а тим більше існувати тим злочинним групам, які зробили побудову таких схем бізнесом, – наголосив заступник Голови ДПС. Ті кошти, які акумулюють злочинні угруповання, несуть не лише втрати держбюджету, а й загрозу національній безпеці» [1].

Як правило, автотранспортні підприємства, які працюють «по білому», є платниками ПДВ. Це означає, що податкові накладні, які вони реєструють, підлягають перевірці СМ КОР. СМ КОР – це система моніторингу відповідності податкових накладних/розрахунків коригування критеріям оцінки ступеня ризиків. СМ КОР має сприяти детінізації економіки, створенню рівних конкурентних умов діяльності для суб'єктів господарювання, збільшенню надходжень до бюджету. СМ КОР функціонує на підставі аналізу даних звітних показників платника ПДВ, наявної податкової інформації, а також інформації, поданої платником ПДВ, яка відображає специфіку його господарської діяльності окремо по кожному виду економічної діяльності. СМ КОР побудована таким чином, щоб превентивно реагувати на зловживання недобросовісних платників ПДВ вже на стадії реєстрації податкової накладної.

У травні – червні 2020 р. завдяки ефективній роботі СМКОР у державний бюджет додатково надійшло 9,1 млрд. грн. [1].

Розуміючи всю складність та необхідність побудови ефективної системи податкового менеджменту на підприємстві, до її формування мають бути причетні такі відділи та посадові особи автотранспортного підприємства: юридичний відділ, бухгалтерія, керівник підприємства, фінансова служба, податкові менеджери.

Ефективна система податкового менеджменту на автотранспортному підприємстві має вирішувати наступні задачі:

- розробка загальної політики оподаткування для підприємства;
- визначення податкових пільг і можливостей їх застосування на підприємстві;
- розрахунок можливої виробничої диверсифікації підприємства та зміни при цьому податкових платежів;
- прогнозування обсягів податкових платежів на середньострокову перспективу на основі прогнозних розрахунків зміни економічних оборотів;
- розробка планів податкових платежів у цілому по підприємству;
- розробка податкового календаря;
- вибір найбільш вигідних варіантів оподаткування.

Корпоративний податковий менеджмент на чільне місце повинен ставити не тактику мінімізації податків, а стратегію оптимального управління податковими потоками і підприємством у цілому.

Результатом впровадження ефективного корпоративного менеджменту на підприємстві буде:

- зниження податкових ризиків;
- забезпечення оптимального рівня податкового навантаження [2, с. 148].

Таким чином, ми можемо підвести підсумки, що сучасна система податкового менеджменту на автотранспортному підприємстві має бути розроблена кваліфікованими спеціалістами підприємства, можливо, із залученням податкових консультантів, аудиторів, що дозволить досягти оптимального податкового навантаження, мати мінімальні податкові ризики, при цьому будуть дотримуватись всі вимоги чинного податкового законодавства. Це дозволить підприємству бути конкурентоспроможним, мати гарну ділову репутацію, бути надійним бізнес-партнером для контрагентів та відчувати себе «соціально відповідальним» підприємством.

### ***Список використаної літератури***

1. Як працює СМКОР та як виявляють схемні операції з ПДВ? – презентація від ДПС. URL: <https://news.dtki.ua/taxation/pdv/63678> (дата звернення: 01.11.2020).
2. Дубовик О. Ю. Податковий менеджмент у схемах і таблицях: навч. посібник. Харків : ПромАрт, 2018. 248 с.